

Posudek disertační práce

Autorka práce: **Liana Exner Bala**

Název práce: **Analýza současného islámského náboženství z hlediska politické kultury**

Místo a rok zpracování: FF UK, katedra kulturologie, Praha 2008

Práce Liany Exner Baly tematizuje široký okruh problematiky, která se soustřeďuje kolem dvou klíčových slov: islám a politika.

Úvodní kapitola je příslibem, že se bude jednat o práci dekonstruktivního charakteru. Autorka v ní kritizuje etnocentrismus a ukazuje zatíženost pohledu na islámskou problematiku západním myšlením. Problematizuje západní politickou geografii a slibuje, že se pokusí použít jinou, alternativní optiku, kromě jiného i tím, že tematiku kulturologizuje.

V následujících pasážích upřesňuje své nástroje ke konceptualizaci tématu a objasňuje některé termíny. Soustřeďuje se na termíny islamismus, neofundamentalismus, reislamizace a postislamizace. Přestože se jedná o termíny bezprostředně se vztahující k tématu, neubrání se čtenář otázce, podle jakého klíče byly vybrány a proč právě těmto termínům byly věnovány samostatné podkapitoly. V dalším textu se operuje s mnohými dalšími pojmy, jimž samostatné podkapitoly věnovány nejsou a tak celá terminologická část působí dojmem náhodnosti.

V další části práce se autorka soustředila na uchopení tématu politické kultury a následné aplikace na průběh konkrétních politických událostí a akcí vztahujících se k islámu, jeho vývoji a politické úloze. Část konceptuální a aplikovaná jsou dvě poněkud odlišné tematické oblasti, které by si zasloužily strukturovat jako samostatné části práce. V pojetí autorky jsou ale jednou velkou kapitolou, která ovšem není zcela propojená a provázaná. V závěru, který není uveden v obsahu práce, sice autorka uvádí, že aplikuje především Skovajsovou koncepci, já ji v empirických podkapitolách ale neidentifikuji a proto prosím při obhajobě dodatečné vysvětlení.

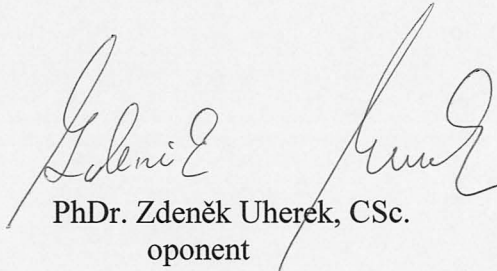
Zejména empirická část kapitoly Transformace islámského náboženství je velmi kvalitním politologickým rozbohem především vzájemného vztahu politiky Spojených států amerických a reakce politických hnutí vycházejících z islámského náboženství. Autorka s nadhledem hodnotí vliv globální kultury, poučeně analyzuje vztah moci a ideologie, hledá spojnice mezi etickými ideály a pragmatickými cíli. Citlivě zaznamenává vývojové trendy v jednotlivých islámských hnutích a úspěšně objevuje jejich příčiny. Výklad je však podle mého názoru veskrze westernalizující. Vzhledem k autorčině kritice etnocentrických pohledů na kulturu a politiku v mimoevropských zemích a relativizace politické geografie, kterou používá euroatlantická civilizace na počátku práce, by čtenář očekával pohled optikou islámských kultur. Namísto toho je osa výkladu postavena na textech Samuela Philipse Huntingtona, Gillese Kepela, Avrama Noama Chomskeho a dalších západních badatelů a politologů, kteří jsou sice vůči politice USA kritičtí, ale jsou stále západními badateli a politickými komentátory. V této souvislosti vyvstává otázka: Existuje odborná reflexe současných událostí a procesů v muslimském světě? Vzhledem k tomu, že zajisté ano, je na místě další otázka: Jaká tato vědecká reflexe je? Proč ji neznáme? Proč s ní neumíme pracovat? I

v muslimských zemích je vedle ideologie věda a ta věda nějak konceptualizuje svět. Například v Teheránu je jedna z největších univerzit na světě. Domnívám se, že pokud si práce klade za cíl prolomit optiku západního etnocentrismu a relativizovat ji, neměla by ulpívat pouze na informacích z prací, které se snaží prolomit optiku západního etnocentrismu a relativizovat ji. Vytváří se tak pouze další etnocentrická literatura kritického psaní odtržená od pohledu „těch druhých“. Prosím autorku, aby při obhajobě na tuto poznámku zareagovala a otázky se pokusila zodpovědět.

Práci považuji za vysoce kvalitní, kromě nedokončeného obsahu jsem neshledal žádné formální nedostatky.

Plně ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 16. 11. 2008

PhDr. Zdeněk Uherek, CSc.
oponent